

آزمون ۱۳ از ۶

شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان
سازمان سنجش آموزش کشور

اگر دانشگاه اصلاح شود مملکت اصلاح می‌شود.
امام خمینی (ره)

**پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی
سنجش دوازدهم - مرحله سوم
(۱۳۹۸/۹/۲۹)**

ادبیات و علوم انسانی (دوازدهم)

کارنامه آزمون، عصر روز برگزاری آن از طریق سایت اینترنتی زیر قابل مشاهده می‌باشد:

www.sanjeshserv.ir

مدیران، مشاوران و دبیران محترم دبیرستان‌ها و مراکز آموزشی

به منظور فراهم نمودن زمینه ارتباط مستقیم مدیران، مشاوران و دبیران محترم دبیرستان‌ها و مراکز آموزشی همکار در امر آزمون‌های آزمایشی سنجش و بهره‌مندی از نظرات ارزشمند شما عزیزان در خصوص این آزمون‌ها، آدرس پست الکترونیکی test@sanjeshserv.com معرفی می‌گردد. از شما عزیزان دعوت می‌شود، دیدگاه‌های ارزشمند خود را از طریق آدرس فوق با مدیر تولیدات علمی و آموزشی این مجموعه در میان بگذارید.

کانال تلگرام آزمون‌های آزمایشی سنجش @sanjesheducationgroup

فارسی و نگارش

۱. گزینه ۲ درست است.
«فرض» صفت است در معنی لازم، نه هم معنی یک اسم مصدر [ملازمت]. مسأله در «مستور» املائی است. «ازل» هم متضاد ابد است. [برای آن که هیچ وقت این دو را اشتباه نگیرید: «ازل» معرب a-sar است؛ a- در زبانهای ایرانی قدیم پیشوند نفی است، معادل «بی-» در فارسی؛ پس a-sar یعنی بی‌سر؛ در برابر، «ابد» که معرب a-pad است، که یعنی «بی‌پا». این بی‌سری و بی‌پایی یعنی بی‌آغازی و بی‌انجامی. جهان ازلی - ابدی جهانی است که نه آغاز دارد، نه پایان (واژه‌نامه + فارسی ۲، درس ۷، صفحه ۶۰)
۲. گزینه ۴ درست است.
به تصریح کتاب، «گرزه» ویژگی نوعی مار است! نه خودش. «قدم» آمدن است. «عزاز» هم چون بر باب افعال است، باید مفهوماً متعدی باشد: اینجا: «عزاز»: بزرگ داشت[ن]. (واژه‌نامه)
۳. گزینه ۲ درست است.
(۴) درست است، چون «تاب» در آن به واسطه کاربردش در بافت مفهومی معنی شده، «حریف» را هیچ‌گاه خصم نمی‌توانید معنی کنید؛ به ویژه در این بافت که اگر پرویز دشمن فرهاد نباشد، لابد دوست اوست! (واژه‌نامه)
۴. گزینه ۲ درست است.
در شرح‌های پیشین از چرایی درستی حذر در چنین ساختاری گفته‌ایم. غریب نمی‌تواند معطوف زود باشد. نفخ را هم «صور» باید، نه سور. می‌ماند قالب که مفهوماً غلط است.
۵. گزینه ۳ درست است.
سر است و ستر، نه سطر.
۶. گزینه ۲ درست است.

سطر	املائی درست	هم‌آوا	قرینه در بافت	متشابه	غلط‌انداز
یکم	نواحی	نواهی	اطراف ولایت + مملکت	-	-
	مذموم	مضموم (ضمه‌دار شده)	... شدن	-	-
دوم	مطالوعت	-	-	-	متابعت
	نواهی	نواحی	[متضاد] اوامر	-	-
سوم	دهشت	-	-	-	وحشت
	صواب	ثواب	تدبیر	-	-

۷. گزینه ۱ درست است.
«فیه ما فیه» از مولاناست. جای نویسندگان «تمهیدات» و «فی حقیقه‌العشق» را هم با هم عوض کنید، درست می‌شود. (فارسی ۳، صفحات ۳۱، ۴۳، ۵۱، ۵۲، ۵۳ + فارسی ۱، صفحات ۵۳، ۵۵، ۵۵ + فارسی ۲، صفحات ۵۵، ۶۱)
۸. گزینه ۴ درست است.
در (۲) فقط حواستان باشد که گسترده شدن جمله مرکب در کل بیت اجازه شکل‌گیری اسلوب معادله را نمی‌دهد. در (۱) مصراع دوم تمثیل عام بر مصداق خاص نیست. در (۳) هم مصراع دوم بیشتر توضیحی است بر مصراع اول، هم این که منطقی‌تر هر دو مصراع هم مصداق هستند. [توضیحات اگر کمی گنگ هستند، عفو بفرمایید؛ گهگاه لازم است کمی گنگ ماند تا توضیحات آینده روشن‌تر و مهم‌تر از آنچه تصور می‌رفته جلوه کنند.] (فارسی ۳، صفحات ۴۸ و ۴۹)
۹. گزینه ۱ درست است.
دراز بودن / شدن دست به خاطر حاجت یک تصویر کاملاً واقعی و ملموس است؛ فرق پدیده‌ای زبانی تحت عنوان اضافه اقتরانی با آرایه‌های ادبی اضافه تشبیهی و اضافه استعاری دقیقاً همین است؛ خیالی نبودن خیالی ≠ خیالی بودن!

۱۰. گزینه ۲ درست است.

در (۱) ساختار یا قرینه‌ای که تشبیه بدهد در کار نیست. در (۳) هم ساختار اسلوب ندارد؛ کم کم به خاطر آن ادوات تشبیه. در (۴) هم هیچ نشانه‌ای از تشبیه نیست. در مقام اثبات: در (۲) «افسون زحل» تشخیص است، و میان «فلک» و «فالك» جناس. در (۱) بین «دل» و «دل» تکرار. در (۳) «دل میم» و «قد دال» تشخیص (→ استعاره).

۱۱. گزینه ۳ درست است.

گزینه	تلمیح	جناس	تضاد	استعاره
(۱)	✗	خال - خیال	بیداری - خواب	✗
(۲)	✗	✗	کبوتر - باز	قضا ... بَرَد
(۳)	سینا - موسی	سینا - سینه	منگر - نگر	سینه افکار
(۴)	✗	ابر - برگ*	[مفهومی: باران ≠ برگ و گیا]	باران بر ... کوید

* [به رغم میل باطنی؛ از بس که در سؤالات غیر استاندارد آمده!]

۱۲. گزینه ۳ درست است.

بازگردانی‌ها به ترتیب: (۱) بادبان - کشتی؛ (۲) مشعله‌دار - شب روان؛ (۴) بالای سر - م-ن. در برابر: (۳) کنار [پرخون] برای (= از آن) من است (← کنار پر خون دارم)

۱۳. گزینه ۱ درست است.

از ساده به دشوار: ستدن: ۴ ایا مفعول و متمم. گردانیدن: ۴ ایا مفعول و مسند. کردن: ۳ ایا مفعول. کرده شدن (مجهول کردن): ۲.

۱۴. گزینه ۲ درست است.

فرب آن «و» آغازین را نخورید؛ گر [چه] پیوند وابسته‌ساز است. (فارسی ۲، صفحات ۶۲ و ۶۳)

۱۵. گزینه ۴ درست است.

(۱) [که] + [اگر] (۲) [اگر] + [که] (۳) [که] + [تا] (۴) [که]. (فارسی ۲، صفحات ۶۲ و ۶۳)

۱۶. گزینه ۱ درست است.

بازگردانی اصلاً یعنی این که نهاد در آغاز بیاید و فعل آخر؛ همین! جمله‌های اول در ۲ و ۴ بازگردانی نشده‌اند، بلکه بازنویسی شده‌اند به فارسی روان [فارسی ۲، صفحه ۶۴]

۱۷. گزینه ۴ درست است.

ساختار در (۴) تکمیل مفهوم را به مصرع دوم وامی گذارد؛ این طور معادله یا تساوی مفهومی میان دو مصرع شکل نمی‌گیرد. این سؤال برای این آمد که بر اهمیت ساختار اسلوب معادله در سؤالات قرابت، به سهم خویش، تأکید کرده باشیم.

۱۸. گزینه ۳ درست است.

میان عناصر مفهومی متضاد در (۳) این‌همانی / همزمانی شکل گرفته‌است؛ این یعنی متناقض‌نما که بیش از آن که آرایه باشد، یک قاعده منطقی کاربردی در مفهوم‌یابی است. این ساختار را قیاس کنید با این‌ناهمانی من و تو در (۱)، آن وقت دستتان خواهد آمد که پارادوکس مفهوماً یعنی هم‌پوشانی عنصرهای متضاد در دامنه یک مصداق معین.

۱۹. گزینه ۱ درست است.

افلاس (بیچارگی) «ابلیس پرتبلیس» را از این عبارت سراغ بگیرید: «با صد هزار اندیشه نومید از در دل بازگشت.»

۲۰. گزینه ۳ درست است.

همان‌چه در بالا عنوان این‌همانی پارادوکسیکال یافت، در برداشت عرفانی می‌شود «وحدت وجود»! شاعر می‌گوید تضادگونگی‌های ظاهری را کنار بگذار و ببین که همه اضداد در باطن یکی هستند.

۲۱. گزینه ۱ درست است.

در (۱) خلاف بیت سؤال و [تا حدی (۴) و] به ویژه (۲) می‌گوید فرزند که در حکم شاخه‌ای از درخت وجود پدر خویش است، طبعی ناسازگار با اصل خود دارد. (۳) نفی پیش‌داوری است

۲۲. گزینه ۴ درست است.

در سه تای دیگر «او» - که حکم از آن اوست - هر آنچه خواهد داند (= تواند)! یعنی با انجام هر کاری با ما و وجود ما قادر است؛ مثلاً در ۲) هر وقت بخواهد از ما مغز می‌سازد؛ هر آن اراده کند، پوست! آراستی، مغز کندن نیست! همان «کند» درست است؛ میان مغز و پوست تضاد برقرار است و این‌طور مفهوم می‌شود: هر کاری دلش بخواهد با ما می‌کند! / یا هر چه بخواهد از ما درست می‌کند؛ مثل خمیربازی که هر چه بخواهد «به دست کاری قدرت» و «تصرف» از خمیرش می‌سازد. اما در ۴) «ما» چون «ز بالاییم»، «بالا می‌رویم».

۲۳. گزینه ۲ درست است.

در ۲) - متفاوت از سه تای دیگر که از نفی بینش مادی به هستی می‌گویند - وصف شوق و حیرانی از ادراک حقیقت آمده است.

۲۴. گزینه ۳ درست است.

سه تای دیگر هم‌مفهومند با ۱) و ۲) و ۴) در سؤال ۲۳. اما این یکی از فریب‌کاری دانشمندانمایان می‌گوید.

۲۵. گزینه ۱ درست است.

۱) از تغییر دم‌به‌دم حال عارفان می‌گوید.

عربی، زبان قرآن

۲۶. گزینه ۳ درست است.

خطاها به ترتیب:

خوب‌ترین (ص: نکوتر) - ستیز کنید (ص: بحث کن) - می‌داند (ص: داناتر است) - چه کسی - منحرف شده است (تفاوت ساختار) - (ضمیر «هم» در ترجمه لحاظ نشده) - آن روش (زائد است) - چه (ص: قطعاً) - کسانی که (ص: کسی که) - منحرف شده (ص: گم شده) - به بهترین روش (تفاوت ساختار) - زیرا (ص: قطعاً) - منحرف شده (ص: گم شده)

۲۷. گزینه ۲ درست است.

خطاها به ترتیب:

فروتنی کرده‌اند (ص: فروتن‌اند) - آن (زائد است) - فروتنی می‌کنند (ص: فروتن‌اند) - رستگار می‌شوند (ص: رستگار شده‌اند)

۲۸. گزینه ۴ درست است.

خطاها به ترتیب:

دریا (ص: دریایی) - مشغول بازی بودم (ص: بازی می‌کردم) - حرکت‌های گروهی (ص: حرکت‌هایی گروهی) - انجام می‌دهند (ص: انجام می‌دادند، ایفا می‌کردند) - آب (ص: آب‌ها) - می‌پرند (ص: می‌پریدند) - داشتم (زائد است) - حرکت‌های گروهی دلفین‌هایی (تفاوت ساختار) - ناگهان (ص: در آن هنگام، در آن لحظه) - به صورت گروهی حرکتی (تفاوت ساختار)

۲۹. گزینه ۲ درست است.

خطاها به ترتیب:

پندهای ارزشمند (ص: پندهایی ارزشمند) - (عدم ترجمه ضمیر «ها») - افراد جوان و مسلمان (ص: جوانان و مسلمانان) - استفاده می‌کنند (ص: استفاده کنند) - نصیحت‌های ارزشمند (ص: نصیحت‌هایی ارزشمند) - با عمل به آنها (تفاوت ساختار)

۳۰. گزینه ۲ درست است.

خطاها به ترتیب:

می‌انجامد (ص: منجر خواهد شد) - دانسته بود (ص: می‌دانست) - کار (زائد است) تلاش‌هایش بسیار و مستمر است (تفاوت ساختار) - و (زائد است)

۳۱. گزینه ۱ درست است.

نشستن (ص: همنشینی)

۳۲. گزینه ۱ درست است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) شلواری ← شلوارهایی (۳) تنها افتخار... ← افتخار تنها .../ (۴) وارد کردی ← وارد کن

۳۳. گزینه ۴ درست است.

ترجمه عبارت: هیچ خیری در گفتاری نیست، مگر با کردار.

ترجمه سایر گزینه‌ها:

(۱) ای انسان؛ آنچه را می‌گویی با عمل همراه کن (ملحق کن).

(۴) هیچ فضیلتی برای سخن نیست مگر هنگامی که کار، فراوان باشد.

با توجه به مفهوم گزینه‌ها، نتیجه می‌گیریم که تنها گزینه ۴ با مفهوم عبارت مورد نظر هماهنگی ندارد.

۳۴. گزینه ۳ درست است.

خطاها به ترتیب:

آخر (ص: آخری). صناعة (ص: الصناعة). منها (ص: منه). مبيدة... (ص: مبيدات...). استعمالات له كثيرة (تفاوت

ساختار). (عدم تعریب «دیگری»). المبيدات (ص: مبيدات). استخدامات (ص: استعمالات). جداً (ص: آخری). تُصنع

(ص: يُصنع). سماد کیمیاوی (ص: السماد الكیمیاوی)

۳۵. گزینه ۲ درست است.

خطاها به ترتیب:

جاهلون (ص: الجاهلون) - حی (ص: أحياء) - أن تكسبان (ص: أن تكسبا) - أبدأً (ص: بدلاً) - لا تطلبون (ص: لا

تطلبوا). الجاهلون (ص: الجاهلین)

۳۶. گزینه ۴ درست است.

يُؤكِّدون باید به شکل يُؤكِّدون باشد = تأکید می‌کنند همچنین کلمه قبل از الدَّافین! باید أن باشد به معنای که زیرا دو جمله را

به هم پیوند می‌دهد.

۳۷. گزینه ۳ درست است.

السَّنَجاب ← السَّنَجاب / كالمِظَلَّة ← كالمِظَلَّة

۳۸. گزینه ۴ درست است.

معنی گزینه‌ها: ۱- انسان قدیم به علت ترس و چیرگی خرافات توجیه منطقی یا علمی برای پدیده‌ها نداشت. (عکس آن درست

است یعنی به علت عدم توجیه علمی یا منطقی، ترس و خرافات بر او حاکم بود).

گزینه ۲- انسان قدیم دریافت که چاره‌ای جز کشف علت‌های پدیده‌های طبیعی ندارد.

گزینه ۳- تلاش‌های بشر در رضایت خدایان به علت تفکر دینی موفق می‌شد و با تقدیم قربانی‌ها از شر خدایان در امان بود.

گزینه ۴- جهان قدیم حوادث و بلایا را که هیچ راه فراری از آن نبود به قوای پنهانی که در باطن خدایان مخفی بود، نسبت داد.

۳۹. گزینه ۳ درست است.

معنی گزینه‌ها: ۱- یکی از آیین‌ها و آداب و رسوم مذهبی نزد یونانی‌ها و رومیان، تقدیم قربانی‌ها به نیت نزدیک شدن به

خدایان بود. ۲- جشنواره‌های غذا به دست مردم از طریق تقدیم قربانی‌ها و کشتن آنها و خوردن گوش‌هایشان برپا می‌شد. ۳-

راز شکست در فرماندهی‌های رزمی و منتشر شدن مرض‌های مسری، عدم تقدیم قربانی مناسب قبل از ترک به سمت

میدان‌های جنگ است. ۴- همانا رضایت خدایان و دوری از خشم آنها، اساس تفکر دینی انسان قدیم را تشکیل می‌داد.

۴۰. گزینه ۴ درست است.

معنی گزینه‌ها: ۱- خدایان چهارپایان و حیوانات بزرگ را برای قربانی و ذبح مانند گاو ماده و گاو نر را ترجیح می‌دهند. ۲-

تقدیم قربانی‌ها و آیین‌های دینی، در فطرت انسان و درون توحیدگرای او راسخ است. ۳- دین همه فعالیت‌های خرافاتی و

مخالف یکتاپرستی را به خاطر گرایش و جذب انسان به آن توجیه و مورد قبول می‌داند. ۴- انسان قدیم علم و قوانین طبیعت را

آنگونه که در قرن‌های بعدی و اخیر فهمیده شد، نفهمید.

۴۱. گزینه ۲ درست است.

در گزینه ۱ ثلاثی مجرد و همچنین للغائب غلط است در گزینه ۳ مجهول غلط است و در گزینه ۴ نیز نائب فاعله «هی»

المستتر غلط است.

۴۲. گزینه ۱ درست است.

در گزینه ۲ للغائب غلط است. در گزینه ۳ «ناوَل» غلط است. در گزینه ۴ للمخاطب و انت مستتر غلط است.

۴۳. گزینه ۳ درست است.

در گزینه ۱، جمع تکسیر أو مکسر و نائب الفاعل غلط هستند. در گزینه ۲، خبر ل «أَنَّ» غلط است. در گزینه ۴، فعل، معلوم و فاعله ضمیر «هو» المستتر غلط هستند.

۴۴. گزینه ۳ درست است.

چون فعل این جمله یعنی «یتغیّر» مذکر است گزینه‌های ۱، ۲، ۴ که بر جمع غیر انسان دلالت دارند غلط هستند. اما گزینه ۳ چون مفرد مذکر است با یتغیّر تناسب دارد و صحیح است.

۴۵. گزینه ۴ درست است.

أسماء البحار مضاف و مضاف‌الیه هستند - بعضها الآخر ترکیبی از موصوف و صفت و مضاف‌الیه می‌باشد. گزینه ۱ تنها مضاف‌الیه دارد (ضمیر «ی» در صدیقی) و گزینه ۲ فقط صفت دارد (الرابع) و گزینه ۳ نیز فقط مضاف‌الیه دارد (هم در حدیقتهم)

۴۶. گزینه ۴ درست است.

فعل «منعنا» در این گزینه به شکل «منع شده‌ایم» ترجمه می‌شود لذا مجهول است یعنی نمی‌تواند به شکل معلوم «منع نموده‌ایم» ترجمه شود.

۴۷. گزینه ۳ درست است.

در گزینه ۱ فاعل (أخت) مؤنث است و فعل قبلش مذکر می‌باشد. در گزینه ۲ (المهندسین) مرفوع نیست. در گزینه ۴ فاعل (المزارعون) اسم ظاهر است و فعل قبلش باید مفرد می‌آمد.

۴۸. گزینه ۲ درست است.

کلمه «أحمر» یعنی قرمز و دلالت بر رنگ می‌کند و نمی‌تواند اسم تفضیل باشد. در سایر گزینه‌ها به ترتیب «خیر»، «أشد» «أقوی» اسم تفضیل هستند.

۴۹. گزینه ۲ درست است.

الرّجلین اسم حرف مشبّهة و منصوب است و یحتاجان نیز خبر آن است، در گزینه ۲ معنا غلط است (کاش بازیکنان در مسابقه فصل آینده پیروز می‌شدند!) در گزینه ۳ باید به جای «إِنَّ» حرف «أَنَّ» می‌آمد. گزینه ۴ نیز معنایش غلط است.

۵۰. گزینه ۲ درست است.

در گزینه ۱ حرف لا بر سر اسم نیامده و غلط است. در گزینه ۳، لا بر سر اسم تنوین دار آمده. در گزینه ۴، لا بر سر اسم الف و لام دار آمده.

دین و زندگی

۵۱. گزینه ۳ درست است.

قرآن کریم منشأ (خاستگاه) اصلی اختلافات و چند دینی را از ناحیه آن دسته رهبران دینی می‌داند که به خاطر حفظ منافع دنیوی (ثروت و قدرت)، پیامبر جدید را انکار می‌کردند و منشأ اصلی اختلاف در ادیان الهی می‌شدند. (ص ۲۳ درس ۲ یازدهم انسانی)

۵۲. گزینه ۴ درست است.

با توجه به آیه شریفه ﴿لقد كان في رسول الله اسوة حسنة لمن كان يرجوا الله و اليوم الاخر و ذكر الله كثيراً﴾: «قطعاً برای شما و رسول خدا سرمشق نیکویی است برای کسی که امید دارد و به خداوند و روز رستاخیز و خدا را بسیار یاد می‌کند.» پیامبر به عنوان «اسوة حسنة» یاد شده است و ایشان برای کسانی اسوه و الگو است که اولاً به خداوند و روز رستاخیز امید دارند و ثانیاً خدا را بسیار یاد می‌کنند. (ص ۶۹ درس ۶ یازدهم)

۵۳. گزینه ۴ درست است.

در فعل اختیاری انسانی که تقدیرها و قضاها را می‌شناسد (علت) تصمیم می‌گیرد و دست به انتخاب مناسب‌تر می‌زند (معلول) = تابع)

ناممکن بودن (محال بودن) خروج از تقدیرات الهی از آیه شریفه ﴿لَا الشَّمْسُ يَنْبَغِي أَنْ تَدْرِكَ الْقَمَرَ...﴾ قابل دریافت است یعنی هر موجودی ویژگی‌هایی دارد که خروج از آن ناممکن و محال است. (ص ۶۰ درس ۵ دوازدهم)

۵۴. گزینه ۱ درست است.

یکی از اوصافی که خداوند در قرآن کریم برای حضرت یوسف (ع) ذکر کرده، داشتن اخلاص و رسیدن به مقام مخلصین است به عبارتی دیگر مزین و آراسته شدن به ردا و لباس اخلاص است و به این دلیل وقتی زلیخا از او کامجویی خواست، او خویشنداری کرد و این موضوع در عبارت قرآنی ﴿وَلَقَدْ رَاوَدتَهُ عَنْ نَفْسِهِ فَاسْتَعْصَمَ﴾ متجلی است. (ص ۴۹ درس ۴ دوازدهم)

۵۵. گزینه ۲ درست است.

انسان می‌خواهد بداند «برای چه زندگی می‌کند» و کدام هدف است که می‌توان با اطمینان خاطر زندگی‌اش را صرف آن نماید. او می‌داند اگر هدف حقیقی خود را نشانسد یا در شناخت آن دچار خطا شود، عمر خود را از دست داده است و چنین کسی در حقیقت سرمایه وجودی خود را از بین برده است قرآن کریم می‌فرماید: ﴿إِنَّ الْخَاسِرِينَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ﴾ در حقیقت زیانکاران کسانی‌اند که خودشان را دچار زیان کرده‌اند. (ص ۷ درس ۱ یازدهم)

۵۶. گزینه ۳ درست است.

با توجه به کلید واژه «فقط برای خدا» در این آیه شریفه موضوع اخلاص برداشت می‌شود و با عبارت «جز اندیشه او نگذارم» در شعر ارتباط دارد. (ص ۴۲ و ۴۴ درس ۴ دوازدهم)

۵۷. گزینه ۱ درست است.

خسران آشکار که در آیه ﴿... وَ إِنْ أَصَابتَهُ فِتْنَةٌ أَنْقَلَبْ عَلٰی وَجْهِهِ خَسِرَ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةَ ذَلِكَ هُوَ الْخَسْرَانُ الْمَبِينُ﴾: «... و اگر بلایی به او رسد، از خدا رویگردان می‌شود. او در دنیا و آخرت [هر دو] زیان می‌بیند این همان زیان آشکار است.» علت (متبوع) دوستی نگرفتن مؤمنان الهی، در عبارت قرآنی ﴿وَ قَدْ كَفَرُوا بِمَا جَاءَكُمْ مِنَ الْحَقِّ﴾: «حال آنکه آنان به دین حقی که برای شما آمده است، کفر ورزیده‌اند...» (ص ۳۴ و ۳۵ درس ۳ دوازدهم)

۵۸. گزینه ۱ درست است.

امیرالمؤمنین علی (ع) با رفتار و سپس گفتار خود، نگرش صحیح خود از قضا و قدر را نشان داد و به آن شخص و دیگران آموخت که اعتقاد به قضا و قدر، نه تنها مانع تحرک و عمل انسان نیست بلکه عامل و زمینه‌ساز آن است. (ص ۶۰ و ۶۱ درس ۵ دوازدهم)

۵۹. گزینه ۴ درست است.

در آیه ۱۳ سوره حجرات می‌خوانیم: ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَ جَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا...﴾: «ای مردم همانا شما را از یک مرد و زن آفریدیم و شما را اقوام و قبیله‌ها قرار دادیم تا با یکدیگر انس و آشنایی بیابید...» دقت شود که «لِ» بر سر فعل مضارع «لتعارفوا» که به معنای «تا» است پیش از آن «علت» و پس از آن «معلول» می‌آید. (ص ۷۳ درس ۶ یازدهم)

۶۰. گزینه ۲ درست است.

قرآن کریم در آیه ۱۱ سوره حج می‌فرماید: ﴿وَ مِنَ النَّاسِ مَنْ يَعْبدُ اللَّهَ عَلٰی حَرْفٍ﴾: «از مردم کسی است که خدا را بر یک جانب و کناره‌ای تنها به زبان و هنگام وسعت و آسودگی‌ها عبادت و بندگی می‌کند» (از روی تردید) و در ادامه می‌فرماید اگر خبری به او برسد، دلش آرام می‌گیرد و اگر بلایی به او رسد، از خدا رویگردان می‌شود. و علت به دوستی نگرفتن در عبارت قرآنی: ﴿وَ قَدْ كَفَرُوا بِمَا جَاءَكُمْ مِنَ الْحَقِّ﴾: «حال آنکه آنان به دین حقی که برای شما آمده است کفر ورزیده‌اند.» (ص ۳۴ و ۳۵ درس ۲ دوازدهم)

۶۱. گزینه ۱ درست است.

اگر پیامبری در تعلیم و تبیین دین و وحی الهی (مرجعیت دینی) معصوم نباشد، امکان انحراف در تعالیم الهی پیدا می‌شود و اعتماد مردم به دین از دست می‌رود (رد گزینه‌های ۲ و ۳ و ۴) و اگر پیامبری در اجرای احکام الهی معصوم نباشد، امکان دارد کارهایی که مخالف دستورهای خداست، انجام دهد و مردم نیز از او سرمشق بگیرند و مانند او عمل کنند و به گمراهی دچار شوند (بخش دوم همه گزینه‌ها صحیح است). (ص ۶۱ درس ۵ یازدهم)

۶۲. گزینه ۳ درست است.

مطابق آیه ﴿و من یتبع غیر الاسلام دیناً...﴾ زیان آخرت نصیب کسانی است که راه اسلام که مورد خشنودی (مرضی پروردگار - قبول پروردگار) خداست و تنها راه درست زندگی است، نادیده بگیرد و غیر اسلام را اختیار کند، دقت کنیم «متبوع» به معنای علت است در حالی که زیانکاری اخروی معلول است. (ص ۳۳ درس ۳ یازدهم)

۶۳. گزینه ۴ درست است.

اختیار انسان، یک تقدیر الهی است به تعبیر دیگر، خداوند این گونه تقدیر کرده است که انسان کارهایش را با اختیار انجام دهد و کسی نمی‌تواند از اختیار که ویژگی ذاتی اوست فرار کند؛ حتی اگر بخواهد آن را انکار کند و از آن فرار کند، باز هم این کار اختیاری بوده، چون همین کار را با خواست و اراده خود انجام داده است، رابطه اراده انسان با اراده الهی یک رابطه طولی است در فعل اختیاری تا زمانی که انسان اراده کاری را نکند، آن کار انجام نمی‌گیرد. در عین حال وجود ما، اراده ما و عملی که از ما سر می‌زند همگی وابسته به اراده خداوند است. (ص ۶۱ درس ۵ دوازدهم)

۶۴. گزینه ۱ درست است.

کسانی که به آمدن پیامبر جدید آگاه نشوند، چنین افرادی نزد خداوند عذر دارند و اگر مطابق دین خود عمل کرده باشند پاداش خود را می‌گیرند و همچنین کسانی که دست به تحقیق و جست‌وجو بزنند، اما نتوانند به حقایق دین جدید پی ببرند، عذرشان نزد خداوند پذیرفته است و مورد مؤاخذه قرار نمی‌گیرد. (ص ۳۴ درس ۳ انسانی)

۶۵. گزینه ۳ درست است.

حضرت عیسی (ع) در آیه ۴۹ سوره آل عمران قبل از بیان معجزات، آنها را با نام «نشانه‌ای از سوی پروردگار»: ﴿بایة من ربکم﴾ معرفی می‌نماید و پس از ذکر معجزات با به کار بردن عبارت «بإذن الله» منشأ اصلی و حقیقی این معجزات را خداوند قادر معرفی می‌نماید. (ص ۴۱ و ۴۲ درس ۴ یازدهم)

۶۶. گزینه ۳ درست است.

الهی بودن منصب و مقام پیامبر (ص) ناشی از صفت «علم الهی» است، همان‌طور که در آیه شریفه ﴿الله اعلم حیث یجعل رسالته﴾: «خدا بهتر می‌داند رسالتش را کجا قرار دهد.» مذکور است. (ص ۶۱ درس ۵ یازدهم)

۶۷. گزینه ۲ درست است.

امیرالمؤمنین علی (ع) می‌فرماید: «خداوند بدان جهت روزه را واجب کرد تا اخلاص مردم را بیازماید.» و این موضوع به «دوری از گناه و تلاش برای انجام واجبات و فرایض» از راه‌های تقویت (قوام‌بخش) اخلاص اشاره دارد. (ص ۴۷ و ۴۸ درس ۴ دوازدهم)

۶۸. گزینه ۴ درست است.

این که ما هم اکنون نماز و روزه و... را مطابق گفتار و رفتار رسول خدا (ص) آموزش دیده‌ایم و انجام می‌دهیم مؤید «تعلیم و تبیین تعالیم» از مسئولیت‌های پیامبر (ص) است و این موضوع که نمی‌شود خداوند هدفی را برای ارسال پیامبر خویش تعیین کند ولی ابزار و شیوه رسیدن به آن را نادیده بگیرد، درباره «ضرورت اجرای احکام اجتماعی اسلام» است که دقیقاً آن را در آیه شریفه ﴿لقد ارسلنا رسلنا بالبینات...﴾ می‌توان جست‌وجو کرد. (ص ۵۵ و ۵۶ و ۵۷ و ۵۸ و ۵۹ درس ۵ یازدهم)

۶۹. گزینه ۲ درست است.

توحید در ربوبیت بدان معنا نیست که موجودات، به خصوص انسان، نقشی در پرورش و تدبیر سایر مخلوقات ندارند، باغبانی که زحمت می‌کشد و به پرورش درختان و محصولات اقدام می‌کند، رشد این درختان و محصولات نتیجه تدبیر اوست، بلکه توحید در ربوبیت بدین معناست که باغبان و تدبیرش همه از آن خدا و تحت تدبیر اویند و نمی‌توانند مستقل از خداوند تدبیر کنند. (ص ۲۰ درس ۲ دوازدهم)

۷۰. گزینه ۲ درست است.

با توجه به کلید واژه «کل شیء» این آیه اشاره به هدایت عام دارد که یک اصل عام و همگانی در نظام خلقت است و آفرینش (خلقه) مقدم بر هدایت بخش خداوند است (ثم هدی) (ص ۱۰ درس ۱ یازدهم)

۷۱. گزینه ۱ درست است.

وجود مخلوقات جهان وابسته و نیازمند خداوندند ﴿انتم الفقرا الی الله﴾ اما خداوند بی نیاز و غنی است ﴿والله هو الغنی الحمید﴾ از این دو عبارت مقابل یکدیگرند و در ابتدای این آیه خطاب ﴿یا ایها الناس﴾ آمده که منظورش همه مخلوقات از جمله انسان است. (ص ۱۰ درس ۱ دوازدهم)

۷۲. گزینه ۳ درست است.

حکم و فرمان الهی در مصرع شعر پروین اعتصامی مؤید قضای الهی است و آیه شریفه ﴿کل یوم هو فی شأن﴾ نشان دهنده قدرت و اراده دائمی الهی است که نشانگر قضای الهی است (ص ۱۰ و ۵۹ و ۶۰ درس ۵ دوازدهم)

۷۳. گزینه ۳ درست است.

هر مخلوقی از آن جهت که دارای ویژگی‌هایی است مشمول تقدیر الهی است. مانند رفع تشنگی آب که خداوند آن را با این ویژگی آفریده است که سبب رفع تشنگی می‌شود و خداوند درباره تقدیر الهی و این قانونمندی تخلف‌ناپذیر و استوار، مثالی می‌زند و می‌فرماید: ﴿لا الشمس ینبغی ان تدرک القمر و لا الیل سابق النهار﴾: «نه خورشید را سزد که به ماه برسد و نه شب بر روز پیشی جوید، و هر یک در مداری در گردشند». (ص ۵۹ و ۶۰ درس ۵ دوازدهم)

۷۴. گزینه ۲ درست است.

این حدیث پیامبر اکرم (ص): ﴿انا معاشر الانبیاء امرنا ان نکلّم الناس علی قدر عقولهم﴾: «ما پیامبران مأمور شده‌ایم که با مردم به اندازه عقلشان سخن بگوییم» اشاره به یکی از علل تجدید نبوت‌ها دارد یعنی لازم بود تا در هر عصر و دوره‌ای پیامبران جدیدی مبعوث شوند، تا همان اصول ثابت دین الهی را در خور فهم و اندیشه انسان‌های دوران خود بیان کنند و متناسب با درک آنان سخن گویند. (ص ۱۹ درس ۲ یازدهم)

۷۵. گزینه ۴ درست است.

قرآن کریم همه را به تدبر در قرآن تشویق می‌کند: ﴿افلا یتدبرون القرآن﴾ و در ادامه آیه می‌فرماید: ﴿لو کان من عند غیرالله لوجدوا فیہ اختلافاً کثیراً﴾ یعنی برای درک و فهم عدم تعارض و ناسازگاری در آیات ما را به تدبر دعوت می‌کند و طبق آیه ۴۸ سوره عنکبوت: ﴿و ما کنت تتلو من قبله من کتاب و لا تخطه بیمینک اذا لارتاب المبطون﴾: «و پیش از آن، هیچ نوشته‌ای را نمی‌خواندی و با دست خود، آن را نمی‌نوشتی، که در آن صورت کجروان به شک می‌افتادند» در صورت نوشتن و خواندن پیامبر (ص) اهل باطل به شک می‌افتادند. (ص ۴۶ و ۴۹ درس ۴ یازدهم)

معارف و اقلیت‌های دینی

۵۱. گزینه ۳ درست است.

با پیمودن راه‌های خداشناسی ایمان خود به خداوند را تقویت می‌کنیم.

۵۲. گزینه ۴ درست است.

خداوند از صفات سلبی منزّه و مبرّأ است.

۵۳. گزینه ۴ درست است.

خبر از دانش بی‌انتهای خداوند می‌دهد.

۵۴. گزینه ۱ درست است.

لذا هر صفت و خصوصیتی که از نقص سرچشمه بگیرد، نمی‌توان به او نسبت داد.

۵۵. گزینه ۲ درست است.
شناخت خود و ابعاد وجودی خود است.
۵۶. گزینه ۳ درست است.
آدمی برای اینکه بتواند گام در عالم انسانیت و کمال بگذارد باید از حریم لازم تجاوز ننماید.
۵۷. گزینه ۱ درست است.
در دوران نوجوانی هر کسی به سبب فطرت پاک انسانی، از پاکی دل برخوردار است.
۵۸. گزینه ۱ درست است.
همراه با گرایش‌های الهی و معنوی در انسان وجود دارد.
۵۹. گزینه ۴ درست است.
خودخواهی یکی از غرایزی است که می‌تواند سرچشمه سایر مفاسد اخلاقی نیز شمرده شود.
۶۰. گزینه ۲ درست است.
انسان از طریق امیال غریزی، امور مفید را به سوی خود جلب و امور مضر را دفع می‌نماید.
۶۱. گزینه ۱ درست است.
مکتب‌های بشری، انسان را بر دشمن‌های بیرونی می‌شورانند نه درونی.
۶۲. گزینه ۳ درست است.
تعیین حریم برای فکر از راه و روش‌های مبارزه با خودخواهی نیست.
۶۳. گزینه ۴ درست است.
شناختی که در هر مکتب از انسان و استعدادهای او وجود دارد، انسان‌شناسی آن مکتب نامیده می‌شود.
۶۴. گزینه ۱ درست است.
برداشتی کاملاً مادی خواهد داشت.
۶۵. گزینه ۳ درست است.
به حیات جسمانی او است.
۶۶. گزینه ۳ درست است.
حیواناتی هستند که از حقایق برتر و عوامل انسانی بی‌خبرند.
۶۷. گزینه ۲ درست است.
انسان به خاطر دارا بودن موهبت اختیار، قادر به ساختن شخصیت خود می‌باشد.
۶۸. گزینه ۴ درست است.
دیدگاه هر انسانی تابع مناسبات اقتصادی حاکم بر اوست.
۶۹. گزینه ۲ درست است.
آدمی با انتخاب و گزینش خود، جهت خود را تعیین و سرنوشت خود را رقم می‌زند.
۷۰. گزینه ۲ درست است.
تأکید بر اخلاص، بزرگ‌ترین پایگاه برای مبارزه با خودخواهی‌های انسان است.
۷۱. گزینه ۱ درست است.
جدایی قائل شدن میان علم و عمل
۷۲. گزینه ۳ درست است.
به عمل است، زیرا نتیجه ایمان عمل به آن می‌باشد.
۷۳. گزینه ۳ درست است.
معنوی - درونی - مبدأ هستی

۷۴. گزینه ۲ درست است.

از طرز تفکر مادی نشأت می‌گیرد.

۷۵. گزینه ۴ درست است.

سنتی عام است که خود ابزاری برای شکوفایی استعدادهای انسان می‌باشد.

انگلیسی

Part A: Grammar and Vocabulary

۷۶. گزینه ۱ درست است.

معنی جمله: «او تأخیر خواهد کرد. می‌شناسمش. همیشه تأخیر دارد.»

توضیح: با توجه به جمله دوم، مبنای پیش‌بینی در جمله اول صرفاً نظر شخصی است. بنابراین از "will" استفاده می‌کنیم.

۷۷. گزینه ۲ درست است.

معنی جمله: «عمو/دایی من یک ماشین اسپرت ایتالیایی مشکی بزرگ دارد که قدیمی و واقعاً با ارزش است.»

توضیح: "large" صفت اندازه، "black" صفت رنگ، "Italian" صفت ملیت، "sports" صفت کاربرد است.

۷۸. گزینه ۴ درست است.

معنی جمله: «او یک لغت‌نامه جیبی را باز می‌کند. معنی چند واژه را پیدا می‌کند و به انگلیسی می‌پرسد این چه جور دنیایی

است که ما به فرزندانمان می‌بخشیم؟»

(۱) اخلاقی (۲) سالم (۳) کوتاه (۴) جیبی

۷۹. گزینه ۲ درست است.

معنی جمله: «او با دقت تمام تصادف را شرح داد و مورد قدردانی پلیس قرار گرفت. چراکه شرح واقعه درست همانی بود که

پلیس می‌خواست.»

معنی گزینه‌ها در حالت مصدری:

(۱) ثبت نام کردن (۲) شرح دادن (۳) دریافت کردن (۴) تولید کردن

۸۰. گزینه ۳ درست است.

معنی جمله: «خدا نگهدار، فردا میبینمت»

«خداحافظ! تا بعد»

راستی! پنجشنبه بعد از مدرسه می‌روی تمرین فوتبال؟»

(۱) خیلی خوب / باحال (۲) جواب نمی‌دهد (۳) راستی (۴) چه حیف

۸۱. گزینه ۴ درست است.

معنی جمله: «علاوه بر انرژی هسته‌ای، ما متعهد به ایجاد فناوری‌های پیشرفته در عرصه انرژی بادی و خورشیدی هستیم.»

(۱) مفید (۲) دوزبانه (۳) میانی / متوسط (۴) پیشرفته

۸۲. گزینه ۳ درست است.

معنی جمله: «دکتر ضربان قلب مرا گوش کرد و گفت که همه چیز مرتب است.»

(۱) رفتار (۲) تعجب، شگفتی (۳) ضربان قلب (۴) جدول زمانی

۸۳. گزینه ۲ درست است.

معنی جمله: «این خانه بیش از ۲۰ متر طول و به اندازه ۶ متر پهنا دارد.»

معنی گزینه‌ها در حالت مصدری:

(۱) بهبود دادن (۲) اندازه‌گیری کردن، اندازه داشتن

(۳) فشار آوردن / تأکید کردن

۸۴. گزینه ۴ درست است.

معنی جمله: «متأسفانه مشکل اعتیاد به مواد مخدر در شهرهای ما رو به افزایش است.»

(۱) شرایط / شرط (۲) انقلاب (۳) توجه (۴) اعتیاد

۸۵. گزینه ۴ درست است.

معنی جمله: «معنای واژه "etymology" (ریشه‌شناسی) را نمی‌دانستم. می‌بایست آن را در فرهنگ لغت پیدا می‌کردم.»

معنی گزینه‌ها در حالت مصدری:

(۱) پر کردن فرم (۲) پر کردن فرم
(۳) به دنبال گشتن (۴) معنی واژه را پیدا کردن

۸۶. گزینه ۱ درست است.

معنی جمله: «هیچ چیز نمی‌تواند مارا اینجا پایبند کند، مگر نه؟»

«گمان نکنم.»

معنی گزینه‌ها در حالت مصدری:

(۱) گمان کردن / تصور کردن (۳) برپا کردن مراسم بزرگداشت

۸۷. گزینه ۱ درست است.

معنی جمله: «توانایی خود را در درک نقش‌های واژه محک بزنید. آیا واژه "well" (خوب، به خوبی) قید است یا صفت؟»

(۱) انواع (۲) اشعار (۳) سطوح (۴) انواع

Part B: Cloze Test

۸۸. گزینه ۱ درست است.

توضیح: از حرف ربط همپایه‌ساز "but" برای نشان دادن مفهوم «تضاد و تفاوت» استفاده می‌شود.

۸۹. گزینه ۳ درست است.

(۱) قبل (۲) علی رغم (۳) از جمله، شامل (۴) در مقابل، علیه

۹۰. گزینه ۲ درست است.

معنی گزینه‌ها در حالت مصدری:

(۱) صرف کردن (۲) تأمین کردن (۳) محافظت کردن (۴) قدردانی کردن، درک کردن

۹۱. گزینه ۴ درست است.

(۱) طبیعی (۲) حاضر (۳) خوشحال، شاد (۴) کنجکاو

۹۲. گزینه ۲ درست است.

توضیح: در عبارت "it can have" ضمیر "it" به "word" اشاره می‌کند. سایر گزینه‌ها به لحاظ ترتیب اجزای جمله درست نیستند.

Part C: Reading Comprehension

متن شماره ۱:

۹۳. گزینه ۲ درست است.

موضوع اصلی این متن چیست؟

(۲) ارزشی که آبراهام لینکلن برای مطالعه قائل بود.

۹۴. گزینه ۲ درست است.

خوره کتاب ..... .

(۲) فردی است که کتابخوانی را به عادت روزمره تبدیل می‌کند.

۹۵. گزینه ۳ درست است.

با توجه به متن، چه درسی می‌توان از زندگی آبراهام لینکلن گرفت؟
(۳) عادت نیک کتابخوانی به فرد کمک می‌کند تا دست به کارهای بزرگ بزند.

۹۶. گزینه ۲ درست است.

چطور آبراهام لینکلن هنوز دانش‌آموزان امروزی را تحت تأثیر قرار می‌دهد؟
(۲) سخنرانی‌های وی هنوز نقل و آموزش داده می‌شوند.

متن شماره ۲:

۹۷. گزینه ۴ درست است.

موضوع اصلی پاراگراف نخست چیست؟
(۴) اینترنت شرایطی را فراهم می‌آورد که ما آثار خود را خلق کرده و با بسیاری از افراد در تماس باشیم.

۹۸. گزینه ۲ درست است.

واژه "them" اشاره دارد به .....

(۲) مقالات و اسناد

۹۹. گزینه ۲ درست است.

چه نوع رسانه دیجیتالی در متن ذکر نشده است؟
(۲) پست الکترونیکی

۱۰۰. گزینه ۱ درست است.

بدون دسترسی به اینترنت، احتمالاً مایکل وش به یک معلم چه می‌گفت؟
(۱) به دانش‌آموزان خود دیگر روش‌های همکاری را بیاموز.

ریاضی

۱۰۱. گزینه ۳ درست است.

$$f \Rightarrow 4g(x) - 2 = 1 \Rightarrow g(x) = \frac{3}{4}$$

$$\frac{g(a) + a^2}{\frac{4}{3}g^2(a) + a^2} = \frac{\frac{3}{4} + a^2}{\frac{4}{3} \times (\frac{3}{4})^2 + a^2} = \frac{\frac{3}{4} + a^2}{\frac{3}{4} + a^2} = 1$$

۱۰۲. گزینه ۱ درست است.

$$f(x) = [x]^2 = \begin{cases} 4 & -2 \leq x < -1 \\ 1 & -1 \leq x < 0 \\ 0 & 0 \leq x < 1 \\ 1 & 1 \leq x < 2 \\ 4 & 2 \leq x < 3 \end{cases}$$

تابع $f(x) = [x]^2$ یعنی:

۱۰۳. گزینه ۴ درست است.

از آنجایی که $D_h = \mathbb{R}$ بنابراین دامنه تابع $\frac{f+g}{h}$ اشتراک سه دامنه به جز مقادیری است که مخرج را صفر خواهد کرد
یعنی $\{x \mid -1 < x < 4, x \neq 1\}$ که عبارتست از $D_f \cap D_g \cap D_h - \{1\}$

۱۰۴. گزینه ۲ درست است.

$$f(x) = \text{sign}(x) = \begin{cases} -1 & x < 0 \\ 0 & x = 0 \\ +1 & x > 0 \end{cases} \Rightarrow [f(x)] = f(x)$$

۱۰۵. گزینه ۳ درست است.

غیرممکن $A \cap B = \emptyset \Rightarrow$ اگر A و B ناسازگار باشند.

۱۰۶. گزینه ۴ درست است.

بجز پیشامدهای $B = \{(1,4), (2,5), (3,6), (4,1), (5,2), (6,3)\}$ و $D = \{(1,1), (1,2), (1,3), (2,1), (2,2), (3,1)\}$ که هیچ عضو مشترکی ندارند بقیه حالت‌ها حداقل یک عضو مشترک دارند پس B و D ناسازگارند.

۱۰۷. گزینه ۲ درست است.

(هر سه آبی (یا) هر سه قرمز (یا) هر سه زرد) $p =$ (هر سه کتاب هم رنگ) p
 $= p$ (هر سه آبی) $+ p$ (هر سه قرمز) $+ p$ (هر سه زرد)

$$= \frac{\binom{4}{3}}{\binom{12}{3}} + \frac{\binom{4}{3}}{\binom{12}{3}} + \frac{\binom{4}{3}}{\binom{12}{3}} = 3 \times \frac{4}{\frac{12!}{3!9!}} = 3 \times \frac{4}{\frac{12 \times 11 \times 10}{3 \times 2 \times 1}} = \frac{3}{55}$$

۱۰۸. گزینه ۳ درست است.

(هیچ دو نفری غذای یکسان) $1 - p =$ (حداقل دو نفر غذای یکسان) p

$$= 1 - \frac{6 \times 5 \times 4}{7 \times 7 \times 7} = 1 - \frac{120}{343} = \frac{223}{343}$$

۱۰۹. گزینه ۴ درست است.

با توجه به اینکه در هر بخش از نمودار جعبه‌ای ۲۵٪ داده قرار دارد بنابراین تنها گزینه ۴ اشتباه است.

۱۱۰. گزینه ۳ درست است.

در بهترین حالت نتایج را تنها می‌توان به جامعه آماری تعمیم داد.

۱۱۱. گزینه ۲ درست است.

میلۀ خطا در نمودار نشان‌دهنده انحراف معیار داده‌هاست.

۱۱۲. گزینه ۲ درست است.

Q_2 همان میانه است پس ۵۰٪ داده‌ها کمتر از Q_2 و ۲۵٪ بیش از Q_3 می‌باشند بنابراین جواب ۷۵٪ است.

۱۱۳. گزینه ۱ درست است.

وجود داده یا داده‌های دورافتاده در هر سمتی (چپ یا راست) باعث کشیدگی و فاصله زیاد در آن قسمت از نمودار جعبه‌ای خواهد شد. در اینجا چون باعث کشیدگی در سمت چپ نمودار شده پس داده یا داده‌های دورافتاده کوچک داریم.

۱۱۴. گزینه ۱ درست است.

$$۱۰۰\% - ۳۵\% = ۶۵\% = \text{درصد غیر علوم انسانی} \Rightarrow \frac{۱۲۶}{۳۶۰} = ۳۵\% = \text{درصد گروه علوم انسانی}$$

۱۱۵. گزینه ۴ درست است.

دامنه تغییرات حاصل تفاضل بزرگ‌ترین داده و کوچک‌ترین داده است. پس در چنین حالتی تنها شاخصی که تغییر خواهد کرد دامنه تغییرات است. سایر شاخص‌ها تنها به ترتیب داده‌ها بستگی دارند.

اقتصاد

۱۱۶. گزینه ۱ درست است.

از بازار عبور کند؛ یعنی تولیدکننده، آنها را در مقابل دریافت پول به مصرف‌کننده تحویل دهد؛ پس اگر فردی برای تعمیر لوازم خانگی خود به تعمیر کار پول بپردازد، فعالیت تولیدی صورت گرفته است و ارزش آن محاسبه می‌شود؛ اما اگر خودش آنها را تعمیر کند، محاسبه‌ای انجام نمی‌گیرد.

با این شرط، فعالیت تولیدی زنان در مزرعه‌ها در تولید کل کشور محاسبه می‌شود ولی فعالیت تولیدی آنان در خانه و کالاهای خدماتی که به صورت غذا، بهداشت و تربیت فرزندان تولید می‌کنند در تولید کل کشور محاسبه نمی‌شود!

۱۱۷. گزینه ۳ درست است.

تولید ناخالص ملی، ارزش پولی تمام کالاها و خدمات نهایی است که در طول یک سال، توسط یک ملت تولید شده است.

۱۱۸. گزینه ۲ درست است.

تولید ناخالص ملی، ارزش پولی تمام کالاها و خدمات نهایی است که در طول یک سال، توسط یک ملت تولید شده است. تولید ناخالص داخلی، ارزش پولی تمام کالاها و خدمات نهایی است که در طول یک سال، داخل محدوده مرزهای جغرافیایی کشور تولید می‌شود

تولید ناخالص ملی به اختصار "GNP" و تولید ناخالص داخلی به اختصار "GDP" نامیده می‌شود و هر دو از مهمترین شاخص‌های اقتصادی است که میزان زیاد آنها، بیانگر قدرت اقتصادی و تولیدی بیشتر و بهره‌وری بالاتر آن کشور و استفاده بهینه از همه عوامل تولید خود است. در برخی موارد از این دو شاخص به عنوان درجه پیشرفت هر ملت و سطح زندگی اعضای آن نیز استفاده می‌شود.

همان‌طور که می‌بینید، دو شاخص تولید ناخالص ملی و تولید ناخالص داخلی در تعریف با هم تفاوت دارند اما در عمل، جز در مورد برخی کشورها، که نیروی کار و سرمایه‌های زیادی از آنها در خارج از مرزهایشان کار می‌کنند (مثل لبنان که تولید ملی آن بیشتر از تولید داخلی است) یا در کشور خود حضور چشمگیری از تولیدکنندگان چند ملیتی دارند (مثل هنگ کنگ)، تفاوت فاحشی با هم ندارند و بنابراین در کشورهایی مثل ایران به جای یکدیگر به کار می‌روند.

۱۱۹. گزینه ۲ درست است.

میلیارد $335 = 120 + 100 - 315 =$ تولید ناخالص داخلی

$\frac{1}{100} \times 335 / 000 / 000 / 000 = 3 / 350 / 000 / 000 =$ استهلاک

میلیون $331750 =$ استهلاک - تولید ناخالص داخل = تولید خالص داخلی

۱۲۰. گزینه ۴ درست است.

قیمت کالا هر سال $\frac{1}{2} = 1 + \frac{20}{100}$ برابر می‌شود یعنی بعد از گذشت سال اول $5000 \times 1/2$ و سال دوم

$5000 \times 1/2 \times 1/2$ و به همین ترتیب داریم:

$5000 \times 1/2 \times 1/2 \times 1/2 \times 1/2 = 10368$

۱۲۱. گزینه ۳ درست است.

$\frac{24000000}{15} = 1600000$

۱۲۲. گزینه ۴ درست است.

قبل از به وجود آمدن فناوری اجتماعی بسیار مهمی به نام پول، مبادلات به صورت کالا با کالا انجام می‌گرفت و هر کس کالاهای اضافه خود را با کالاهایی مبادله می‌کرد که بدان نیاز داشت. به این نوع از مبادله «تهاتر» می‌گویند و امروزه هم گاه دیده می‌شود (در مبادلات روستایی یا در سطح بین‌المللی). این نوع مبادلات مشکلات زیادی به همراه داشت؛ برای مثال، فرد

الف که مقداری گندم اضافی داشت و می‌خواست آن را با برنج معاوضه کند، باید فرد را می‌یافت که برنج اضافی داشته باشد. در ضمن حاضر باشد آن را با گندم معاوضه کند. این کار بسیار دشوار بود و موجب می‌شد هزینه‌های مبادلاتی در زندگی انسان به شدت افزایش یابد، علاوه بر این، چه بسا برای حل این مشکل مجبور بود به ده‌ها نفر مراجعه کند و ده‌ها مبادله انجام دهد تا به خواسته فرد برسد. در نهایت، تعیین و محاسبه قیمت‌ها و تبدیل آنها به یکدیگر نیز مشکل‌زا بود. مشکل سوم پس‌انداز و حفظ ارزش و انتقال آن به آینده بود.

۱۲۳. گزینه ۳ درست است.

عده‌ای از بازرگانان در معاملات خود به جای پرداخت سکه‌های فلزی، رسیدی صادر می‌کردند که بیانگر بدهی آنان بود. طرف مقابل نیز براساس اصل اعتماد این رسید را می‌پذیرفت. به تدریج، بازرگانی که به یکدیگر اعتماد داشتند، این رسیده‌ها را بین خود رد و بدل می‌کردند. مردم هم برای مصون ماندن از خطرهای احتمالی و همچنین رهایی یافتن از حمل مسکوکات در معامله‌ها، پول‌های خود را به تجار یا صرافان معتبر می‌سپردند و در مقابل، رسید معتبر از آنان دریافت می‌کردند و در معاملات خود این رسیده‌ها را به کار می‌گرفتند تا جایی که در دوران تمدن اسلامی طبق آنچه در تاریخ آمده است، کارگری در بلخ رسید صرافی اسلام را می‌گرفت و این کاملاً عادی بود. این رسیده‌ها در واقع نخستین اسکناس‌ها بود و پشتوانه آنها، طلا و نقره‌ای بود که نزد صرافان و بازرگانان نگهداری می‌شد. رونق روزافزون کار صرافی‌ها آنها را به نهادی مهم در اقتصاد مردم تبدیل کرد. نام این نهاد در اقتصاد اروپا، بانک بود.

۱۲۴. گزینه ۳ درست است.

$$\text{تورم} = \frac{\text{قیمت قبلی} - \text{قیمت جدید}}{\text{قیمت قبلی}} = \frac{3000 - 2000}{2000} = \frac{1}{2} = 50\%$$

۱۲۵. گزینه ۱ درست است.

اگر تورم جهانی ۲۰٪ یعنی قیمت جهانی ۲۰٪ افزایش یافته و صادرات اسمی ۳۰ درصد کاهش یافته در واقع صادرات واقعی $50 - 20 = 30 -$ درصد تغییر کرده یعنی کاهش یافته است.

۱۲۶. گزینه ۲ درست است.

هیچگاه موجودی صندوق به صفر نمی‌رسد. این دو مسئله، برخی را به این فکر واداشت که پول‌های راكد در صندوق را به کار گیرند.

از دیر باز، صاحبان پول‌های راكد دو دسته بودند: عده‌ای با دادن قرض‌الحسنه نیاز هموعان خود را تأمین می‌کردند. همچنین با مشارکت مالی در تجارت و یا تولید، بخشی از سود آن فعالیت اقتصادی را به دست می‌آوردند. در مقابل عده‌ای هم بودند که پول‌های راكد خود را به نیازمندان یا بازرگانان متقاضی، وام می‌دادند و در مقابل، مبالغی اضافه بر وام دریافت می‌کردند؛ بدون اینکه در فعالیت اقتصادی مشارکت کنند و یا ضرری متحمل شوند. این عده برخلاف آموزه‌های همه ادیان، رباخوار بودند.

۱۲۷. گزینه ۱ درست است.

اغلب بانک‌ها در ایران همزمان، بانک سرمایه‌گذاری هم هستند. بانک‌های مشترکی که با کشورها تأسیس می‌شوند (مثل بانک ایران و اروپا) هم بانک سرمایه‌گذاری به شمار می‌روند.

۱۲۸. گزینه ۲ درست است.

سپرده‌های دیداری، سپرده‌هایی است که موجودی آنها به محض اینکه مشتری مطالبه کند، باید به او یا هر کس دیگری که او بخواهد، پرداخت شود.

۱۲۹. گزینه ۴ درست است.

معاملات سلف معاملاتی است که بانک محصولات تولیدی آینده بنگاه‌ها را پیش خرید می‌کند.

۱۳۰. گزینه ۱ درست است.

در مواقعی که دولت یا مؤسسات خصوصی برای رفع مشکلات یا گسترش فعالیت‌های اقتصادی خود به امکانات مالی نیاز پیدا می‌کنند، ممکن است به انتشار اوراق مشارکت اقدام کنند. افراد یا مؤسسات خصوصی با خرید این اوراق، ضمن دریافت سود علی الحساب در فواصل زمانی مشخص شده، اصل طلب خود را در زمان سررسید دریافت می‌کنند. بازپرداخت این گونه اسناد، اغلب بیش از یک سال طول می‌کشد؛ به همین دلیل، آنها را جزء اسناد اعتباری بلند مدت قرار می‌دهند.

علوم و فنون ادبی

۱۳۱. گزینه ۲ درست است.

«شاعران از سبک هندی روی برگردانده‌اند، اما هنوز تأثیراتی از آن سبک و نیز مکتب وقوع در آثارشان مشاهده می‌شود.» (علوم و فنون ۳، درس ۱، صفحه ۱۲)

۱۳۲. گزینه ۳ درست است.

صحب: به سبک شاعران خراسانی و عهد سلجوقی. (علوم و فنون ۳، درس ۱، صفحه ۱۳)

۱۳۳. گزینه ۱ درست است.

بالعکس: ساده‌نویسی. (علوم و فنون ۳، درس ۱، صفحه ۱۸)

۱۳۴. گزینه ۱ درست است.

۲: «گروهی مانند سید اشرف‌الدین گیلانی و عارف قزوینی به زبان ساده و صمیمی کوچه و بازار روی آوردند و از واژه‌ها و اصطلاحات موسیقی عامیانه و حتی واژه‌های فرنگی بهره بردند.» ۳: «در نثر این دوره واژه‌ها و ترکیب‌های عربی ناآشنا کمتر می‌شود. در ساختار و ترکیب دستوری کلام نیز جمله‌ها درست‌تر و با طبیعت زبان هم‌آهنگ‌تر می‌شود.» ۴: «شعر در این دوره به عنوان زبان برنده نهضت در اختیار روزنامه‌ها قرار گرفت.» (علوم و فنون ۳، صفحات ۴۲ تا ۴۵)

۱۳۵. گزینه ۱ درست است.

به تصریح کتاب: «قالب‌های شعری در عصر بیداری مانند گذشته ادامه یافت و تغییر چندانی نداشت.» (علوم و فنون ۳، درس ۴، صفحه ۴۳)

۱۳۶. گزینه ۳ درست است.

اگر ۳ درست باشد، خودبه‌خود ۱ نادرست خواهد بود. در ۲ مسأله کاملاً عکس است؛ جای جزئی را با کلی، و عینی را با ذهنی عوض کنید، درست می‌شود. در ۴ «قائم مقام» پیش‌گام ساده‌نویسی در این عصر است. (علوم و فنون ادبی ۳، درس ۴، صفحات ۴۴ و ۴۵)

۱۳۷. گزینه ۲ درست است.

«تاریخ بیهقی» و «قابوس‌نامه» از نمونه‌های نثر غزنوی - سلجوقی‌اند. (علوم و فنون ادبی ۱، درس ۷، صفحات ۵۰ و ۵۱)

۱۳۸. گزینه ۲ درست است.

اولاً ۲) تلمیح ندارد. ثانیاً تناظر رگزنی و نیش الماسگون طبیعی است، نه وابسته به هیچ نوع تلمیح احتمالی. (علوم و فنون ۳، درس ۳، صفحات ۲۹ تا ۳۱)

۱۳۹. گزینه ۱ درست است.

گزینه	استعاره [مکنیه]	تشبیه
۱)	پای - دل	خار - هستی
۲)	پای - همت فرق - فنا	-
۳)	خبر گل را بودن = خبر داشتن گل [از ...] حیات - هوشیاری	-
۴)	دویدن اندیشه‌ها	-

[رجوع کنید به خودارزیابی ۳ از درس ۳، صفحه ۲۶ علوم و فنون ادبی ۱]

۱۴۰. گزینه ۴ درست است.

به دلایل ساختاری روشن - که در آزمون‌های پیشین بارها شرح داده‌ایم - «ماهرو» تشبیه است. باقی گزینه‌ها را خودتان تحلیل کنید به نحوی که در ۱) و ۲) به اسلوب معادله و در ۳) به اغراق برسید. (علوم و فنون ۱، درس ۷)

۱۴۱. گزینه ۳ درست است.

میان تین و رگ جز «مراعات نظیر» هیچ نیست. (۱ و ۴) البته «تلمیح» دارند، اما چون در (۲) خبری از «تلمیح» نیست و «تضاد» آشکار است، یا تلمیح در (۲) و (۴) باید به تضاد بگراید، یا به تناسب؛ همین تلمیح در (۴) می‌گوید که میان دو رقیب عشقی، دو خصم، هیچ عقل سلیمی تناسب برقرار نمی‌کند؛ بلکه آن دو را متضاد می‌گیرد. از آن سو، در (۱) میان صاحبان منش‌های متقابل، صلح و آشتی نیز باید تضاد برقرار باشد؛ سراینده، هوشمندانه، این تضاد [مفهومی] را با برقراری تضادی دیگر میان «خلوت» و «صحبت» مؤکد نموده است. (علوم و فنون ۳، درس ۱)

۱۴۲. گزینه ۱ درست است.

عادت نکنید به تکیه صرف بر حفظیات و واژگانی؛ «جهانی» به گواه قرینه‌های مفهومی در بیت مجاز نیست. اما در مقام اثبات: در (۲) [به قرینه - ی نکره، به‌ویژه در مصرع دوم] چون مسندها صفت جانشین اسم هستند، ساختار اسنادی به ما تشبیه می‌دهد. حالا استعاره اش کجاست؟ از نوع مکنیه اش [⇒ تشخیص]، این که «روز» و «شب» در حکم جین‌های دوقلو در بطن مادر زمانه‌اند! در (۳) از ساختار اسنادی با فعل محدوف در مصرع یکم تشبیه حاصل می‌شود. در (۴) هم آشنایی این دو لب با لعل [⇒ لب] محبوب تشخیص است؛ تشخیص در «لب» دوم را اگر قبول دارید، جناس میان دو لب را هم قبول کنید. چون «لب» دوم ایهام دارد. (علوم و فنون ۳، درس ۳)

۱۴۳. گزینه ۳ درست است.

بیت‌ها از قصیده‌ای از «قائنی» اند، و قائنی هم شاعر سبک بازگشت. قصیده‌سرایی در این سبک، در زبان، بر همان شیوه خراسانی است. اینجا: به ره اندر = اندر ره ← در راه. (علوم و فنون ۱، درس ۷، صفحه ۴۸).

۱۴۴. گزینه ۱ درست است.

در (۱ و ۲) و (۴) حذف فعل لفظی است، و در (۳) معنوی. مُنتها، در (۱) [به جز فعل] مسند هم لفظاً محدوف است. (علوم و فنون ادبی ۱، درس ۷)

۱۴۵. گزینه ۲ درست است.

پای ذکر چشم و ابرو و دو رُخان و قدوبالای آرغنی یا رعنایی که در میان باشد طبعاً فکر زمینی است. (الف و ه) هر دو تلمیح به آیات قرآنی دارند، حالا اگر جرات دارید، بگویید معشوق در آنها زمینی است! (علوم و فنون ۱، درس هفتم، صفحه ۴۹)

۱۴۶. گزینه ۴ درست است.

آن «هرگز» در بیت سؤال در (۴) شده: «تا بر زمینم استخوان است». (علوم و فنون ۳، درس ۵، صفحه ۴۹)

۱۴۷. گزینه ۲ درست است.

البته که در هر چهار تا سخن از بی‌صبری به وقت فراق است، اما در (۲) به چیزی ورای از آن نیز اشاره دارد: تَرک جان. (علوم و فنون ۲، درس ۵، صفحه ۴۷)

۱۴۸. گزینه ۲ درست است.

در (۲) نشانی از بی‌خودی نمی‌شود دید. (علوم و فنون ۲، درس ۵، صفحه ۴۷)

۱۴۹. گزینه ۱ درست است.

اولاً فریب تکرار صرف واژه‌های مشترک را نخورید! ثانیاً (۱) به تقابل می‌گوید: «با وجود عاشق آزاری معشوق سادیست، عاشق مازوخیست نباید او را ترک کند!» واسوخت رویاری همین جریان بیمار فکری ایستاد! (علوم فنون ادبی ۳، درس ۲، صفحه ۲۷)

۱۵۰. گزینه ۳ درست است.

اگر توجهتان را به (د) بدهید، دچار همپوشانی های مفهومی (ج) و (الف) و (ب) نخواهید شد. (علوم و فنون ۲، درس ۲)

۱۵۱. گزینه ۳ درست است.

اختیارات زبانی در دو نوع کلی حذف همزه و تغییر کمّیت مصوّت بررسی می‌شوند. (علوم و فنون ۳، درس ۵)

۱۵۲. گزینه ۱ درست است.

گزینه	مُسَد	تَفَّ	عِ	لُن
(۱)	بِر	گِب	رُ	با
	خِب	شَم	بِ	بِر
	گِر	سو	یِ	مِید
	دان ^ا	می	رَ	وی
(۲)	ای	قِب	لِ	یِ
	أند	دِید	شِب	ها
	شی	رِ	خُ	دا
	در	بِید	شِب	ها
(۳)	وی	گُل	سِ	تا
	نی	عا	رِ	فان ^ا
	در	وَق	تِ	بَس
	ط ^ا	إل	تِ	قا
(۴)	گِر	مَن	نَ	بِید
	نَم	مَس	تِ	بِت
	آ	تَش	زَ	نَم
	در	هَس	تِ	بِت

(علوم و فنون ۳، درس ۵)

۱۵۳. گزینه ۱ درست است.

حذف همزه + تغییر کمیت مصوت از بلند به کوتاه:

تُ بَرِ پَا || یِ پَا^ا جَا
فَعوُلُن || فَعوُلُن

(علوم و فنون ۳، درس ۵، صفحه ۵۴)

۱۵۴. گزینه ۳ درست است.

- ۱) زنده جانی بشرز حکمت و پندی تو بود // سعدیا! گردن جانها به کمندی تو بود
- ۲) دلم پیازز دز کین روزگار و چو من // به گیتی ندر آزرده دل فراوان بود
- ۳) شب خرگهی سیه زد و در وی پیارمید // وز هر کرانه دامن خرگه فرو کشید
- ۴) برخیز و می پیار که از لشکری غمان // نه میمنه به جای بمانم نه میسره

۱۵۵. گزینه ۴ درست است.

مُف	عِ	لُ	مُسَد	تَفَّ	عِ	لُ	مُسَد	تَفَّ	عِ	لُ	مُسَد	مُف	
مَف	لُ	مَ	فَا	عِی	لُ	مَ	فَا	عِی	لُ	مَ	فَا	مَف	مصراع
ای ^ا	نِی	مَ	گِر	آ	بِ	نِ	سِ	لُط	فِ	اِ	لا	هی	یکم
مَ	فَا	عِی	لُ	فَعو	لُن	مَ	فَا	عِی	لُ	فَعو	لُن	مَ	مصراع
اِ	لا	هَی	تُ	گ	هَی	خُ	دَا	یَا	تُ	پَ	سَا	هَی	دوم

(علوم و فنون ۲: درس ۵)

زبان عربی

۱۵۶. گزینه ۳ درست است.

خطاها به ترتیب:

(۱) بازی‌کنان ماهر ← بازی‌کنان ماهری (۲) آن ← آنها (۴) آن ← آنها

۱۵۷. گزینه ۴ درست است.

خطاها به ترتیب:

(۱) به رنگی زرد ← به رنگ زرد / هموطنمان ← هموطنان

(۲) تابلوی ← تابلوهای / دریافت ← دریافت می‌کنیم

(۳) ما را ← هموطنان را

۱۵۸. گزینه ۴ درست است.

خطاها به ترتیب:

(۱) تضعیف نمی‌شود ← تضعیف نمی‌کند / با حوادث تلخ ← حوادث تلخ

(۲) اراده‌اش ← اراده‌اش را / حوادث تلخ را ← حوادث تلخ

(۳) با حوادث تلخ ← حوادث تلخ

۱۵۹. گزینه ۱ درست است.

(۱) پدربزرگم ← پدربزرگ همچنین «فرحاً» چون مذكر است حالت مریم را بیان نمی‌کند.

۱۶۰. گزینه ۳ درست است.

خطاها به ترتیب:

(۱) نخوانده بودم ← نمی‌خواندم

(۲) دو تنبل ← تنبل / ناگواری‌ها ← دشواری‌ها

(۴) تابلوی زیبایی ← تابلوی زیباتری

۱۶۱. گزینه ۳ درست است.

خطاها به ترتیب:

(۱) هنّ ← ها / تَوَدِّي ← يُوَدِّي

(۲) المحيط ← البيئة / يُسَبِّب ← سبب

(۴) لطافة ← تلطيف / جوّ ← الجوّ

۱۶۲. گزینه ۳ درست است.

عليك ← عليك / أمك ← أمك

۱۶۳. گزینه ۴ درست است.

خطاها به ترتیب:

(۱) فعل و فاعله اسم ظاهر (۲) منصوب (۳) للغائبة، فاعله مجله

۱۶۴. گزینه ۴ درست است.

خطاها به ترتیب:

(۱) «أحسن» فعل ماضی است که به غلط به صورت اسم تحلیل شد.

(۲) مجهول ← معلوم / نائب فاعله ← فاعله

(۳) مبني ← معرب

۱۶۵. گزینه ۳ درست است.

(۳) فاعل «انت» مستتر و «نا» مفعول اول و «ما» مفعول دوم

۱۶۶. گزینه ۴ درست است.

(۴) «أَجْمَلُ» اسم تفضیل است اما اسم مکان وجود ندارد.

۱۶۷. گزینه ۲ درست است.

(۲) فعل مجهول «صُنِعَ» خبر است.

۱۶۸. گزینه ۴ درست است.

خطاها به ترتیب:

(۱) لعل ← لیت (۲) لِائِهْ ← لِائِهْ (۳) لکن

۱۶۹. گزینه ۲ درست است.

هی أقوم = جملة اسمية

۱۷۰. گزینه ۱ درست است.

(۱) هم - آتی - هی (۲) الّذي - ه (۳) هذا - کم (۴) ي

تاریخ

۱۷۱. گزینه ۲ درست است.

درس ۱۱ صفحه ۱۰۲ تاریخ (۱)

خاندان اشکانی به اتکای جنگاوران قبایل صحراگرد شرق ایران، به قدرت رسیدند. پادشاه اشکانی بالاترین مقام سیاسی و نظامی کشور به شمار می‌رفت. علاوه بر خاندان شاهی، خاندان‌های بزرگ دیگری نیز در قدرت و حکومت سهیم بودند. معروف‌ترین این خاندان‌ها عبارت بودند از: کارن یا قارن در نهاوند، سورن در سیستان و مهران در ری

۱۷۲. گزینه ۴ درست است.

درس ۱۲ صفحه ۱۰۹ تاریخ (۱)

پس از آنکه اقوام آریایی حکومت تشکیل دادند، سرزمین‌های مختلف را فتح کردند و به تدریج افراد و خاندان‌هایی که اداره حکومت را بر عهده داشتند، به ثروت بیشتر و منزلت بالاتری دست یافتند. تمرکز قدرت و ثروت در نزد عده‌ای خاص، موجب ایجاد نابرابری‌های اقتصادی و اجتماعی و شکل‌گیری طبقات اجتماعی به معنای واقعی آن شد. دوره کوتاه فرمانروایی مادها را باید سرآغاز این تحول دانست.

۱۷۳. گزینه ۳ درست است.

درس ۱۳ صفحه ۱۲۳ تاریخ (۱)

بقایای کاروان‌سراها و پل‌های برجا مانده از دوره ساسانی نشان می‌دهد که در آن زمان، توجه خاصی به بازسازی و توسعه جاده‌ها می‌شده است.

۱۷۴. گزینه ۴ درست است.

درس ۱۵ صفحه ۱۳۸ تاریخ (۱)

زبان‌های ایرانی در طول تاریخ دچار تغییر و تحول شده‌اند. زبان‌شناسان مراحل تغییر و تحول زبان‌های ایرانی را از آغاز تاکنون به سه دوره زبان‌های کهن، میانه و نو تقسیم کرده‌اند. زبان‌های کهن ایرانی از قدیمی‌ترین زمان تا پایان هخامنشیان در مناطق مختلف فلات ایران رواج داشته‌اند. در مآخذ باستانی به تعدادی از این زبان‌ها اشاره شده است که از میان آنها، تنها از دو زبان فارسی باستان و اوستایی آثار مکتوبی برجای مانده است. زبان‌های ایرانی دوره میانه، تقریباً از زمان سقوط هخامنشیان تا فروپاشی حکومت ساسانیان و حتی قرون نخستین اسلامی در مناطق مختلف ایران متداول بودند. از این گروه زبان‌ها آثار بیشتری به جا مانده است. زبان‌های ایرانی نو، به زبان‌هایی گفته می‌شود که در دوران اسلامی به تدریج در مناطق مختلف ایران رواج یافتند.

۱۷۵. گزینه ۳ درست است.

درس ۱ صفحه ۱۲

نشریه (روزنامه) به عنوان رسانه گروهی یکی از ابداعات تأثیرگذار تمدن جدید غربی بود که در دوره قاجار به ایران راه یافت. نشریات از طریق آگاهی بخشی عمومی، تأثیرات فکری، فرهنگی، اجتماعی و سیاسی زیادی بر جامعه ایران گذاشتند.

۱۷۶. گزینه ۳ درست است.

درس ۲ صفحه ۳۰

انقلاب صنعتی اگرچه موجب قدرت و رفاه بیشتر اروپاییان شد، مسائل و مشکلات بزرگی همچون گسترش بی‌رویه طبقاتی، رشد سریع جمعیت، به وجود آمدن فاصله اجتماعی و اقتصادی و آلودگی‌های زیست محیطی به وجود آورد.

۱۷۷. گزینه ۴ درست است.

درس ۳ صفحه ۳۳

شاه تهماسب صفوی به این آبادی توجه خاصی نشان داد و به دستور او بارو و خندقی به دور آن کشیده شد. تهران برای نادرشاه اهمیت نظامی داشت و به همین سبب، او پسرش، رضاقلی میرزا، را حاکم آنجا کرد. نادر پس از بازگشت از هندوستان مجلسی از علمای مذهبی در این محل تشکیل داد. کریم خان زند نیز به تهران توجه داشت؛ او قصد داشت آنجا را پایتخت خود کند. به این ترتیب، تهران به تدریج با مجهز شدن به بناهایی با کارکردهای سیاسی، نظامی، مذهبی و اقتصادی و داشتن جمعیت کافی، در اواخر دوره زندیه ویژگی یک شهر را یافت. آقامحمدخان قاجار با انتخاب تهران به پایتختی، در این شهر تاج‌گذاری کرد و به نام خود سکه زد و بناهای حکومتی و تأسیسات دفاعی این شهر را گسترش داد.

۱۷۸. گزینه ۳ درست است.

درس ۴ صفحه ۴۹ و ۵۰

با پایان یافتن جنگ در اروپا و سرازیر شدن سیل کالاهای اروپایی، صنایع دستی ایران به تدریج رو به انحطاط رفت. بسیاری از اروپاییان که در این زمان از ایران دیدن کرده‌اند، از نابودی و ضعف مراکز قدیمی و پررونق صنایع دستی ایران مثل کاشان، اصفهان، شیراز، کرمان و یزد خبر داده‌اند. کالاهای اروپایی، به ویژه محصولات صنعتی انگلستان صدمات شدیدی به صنایع ایران وارد کردند.

۱۷۹. گزینه ۳ درست است.

درس ۵ صفحه ۶۱

ایرانیان همراه با انقلاب مشروطه برای نخستین بار خواهان تغییر شیوه اداره کشور شدند نه تغییر حکومت که در سطحی اساسی‌تر است و از خواسته‌های اصلی در انقلاب اسلامی به حساب می‌آید.

۱۸۰. گزینه ۴ درست است.

درس ۵ صفحه ۶۲

در بعد داخلی، حکومت قاجار به سبب نداشتن تشکیلات منسجم و کارآمد اداری با مشکلات زیادی در اداره امور کشور مواجه بود. به علاوه، رفتار مستبدانه شاه و زبردستان اغلب نالایق او که با بی‌عدالتی و دریافت مالیات‌های گوناگون از مردم همراه بود، بر کاستی‌ها می‌افزود. از سوی دیگر، ناکام ماندن اقدام‌هایی که برخی از صدراعظم‌های نوگرا مانند میرزا ابوالقاسم قائم مقام فراهانی، میرزا تقی خان امیرکبیر و میرزا حسین خان سپهسالار برای اصلاح روش کشورداری و نوسازی نهادهای حکومتی آغاز کرده بود، باعث سرخوردگی بیشتر ایرانیان و ناخرسندی آنان از خاندان حاکم شد.

جغرافیا

۱۸۱. گزینه ۴ درست است.

درس ۱ صفحه ۱۷

با بروز تحولات صنعتی و ورود کشورها به عصر نوسازی (مدرنیزاسیون)، نفوذ شهرها و «شهرگرایی» در روستاها افزایش یافت. منظور از شهرگرایی، روندی اقتصادی - اجتماعی است که طی آن شیوه‌های زندگی، رفتار و عملکردها، ارزش‌ها و مظاهر شهری در روستاها و بین روستانشینان رواج می‌یابد.

۱۸۲. گزینه ۳ درست است.

درس ۱ صفحه ۲۰

در ایران، اصلاحات ارضی در سه مرحله با سلب مالکیت مالکان بزرگ (ارباب ها) و واگذاری زمین به دهقانان خرده پا انجام گرفت؛ اما به سبب تقسیم نادرست زمین، حمایت نکردن دولت از کشاورزان، توجه به صنایع مونتاژ و واردات کالا از کشورهای خارجی نه تنها وضع روستاییان بهتر نشد بلکه شرایط انهدام کشاورزی در ایران فراهم آمد. در نتیجه، مهاجرت روستاییان به شهرها شدت گرفت.

۱۸۳. گزینه ۴ درست است.

درس ۲ صفحه ۲۸

شهر پایدار شهری است که در آن نیازهای اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی ساکنان به طور مناسب و عادلانه برطرف می شود؛ بدون اینکه منافع نسل های آینده به خطر بیفتد و شهر و فعالیت های شهری کمترین تأثیر نامطلوب را بر محیط زیست دارد. همچنین پایداری شهر حد و حصر و نقطه انتهایی ندارد. مدیران و برنامه ریزان شهرها تلاش می کنند که به درجاتی از پایداری دست یابند.

۱۸۴. گزینه ۱ درست است.

درس ۲ صفحه ۲۹

تجاری: قنادی - داروخانه - نانوايي. خدماتی: بانک، پمپ بنزین. فرهنگی: موزه، مدرسه، مسجد
اداری: شرکت، سازمان آب

۱۸۵. گزینه ۳ درست است.

درس ۲ صفحه ۳۳

جهاد سازندگی با هدف رسیدگی به مناطق محروم و استقلال کشور و خودبسندهی کشاورزی تشکیل شد و فعالیت های زیادی در روستاها انجام داد که از آن جمله می توان به ایجاد شبکه های آب آشامیدنی و برق، خدمات بهداشتی، آموزش مهارت های فنی و حرفه ای به روستاییان، ایجاد و توسعه راه های روستایی و لایروبی و نگهداری قنات ها اشاره کرد. توجه داشته باشید مورد سوم از وظایف بنیاد مسکن انقلاب اسلامی محسوب می شود.

۱۸۶. گزینه ۱ درست است.

درس ۲ صفحه ۳۵

شوراها برای جلب همکاری و مشارکت مردم در مدیریت شهرها و روستاها پدید آمده اند. اعضای شورا های اسلامی شهر و روستا با رأی مردم انتخاب می شوند و بدین وسیله مردم از طریق نمایندگان خود باید در تصمیم گیری ها و اجرای برنامه ها در شهر و روستا دخالت داشته باشد و بر کار نهاد های مدیریت نظارت کنند.

۱۸۷. گزینه ۱ درست است.

درس ۳ صفحه ۴۲

جاده ابریشم، که شرق آسیا را از طریق ایران به غرب اروپا پیوند می داد، نمونه هایی از راه ها در طول تاریخ بوده اند. در عصر اکتشافات جغرافیایی، پیشرفت در دریانوردی و ساختن کشتی های پیشرفته تر موجب شد که سرزمین های نو کشف شوند و تحولات بسیاری در این نواحی جهان پدید آید.

۱۸۸. گزینه ۴ درست است.

درس ۳ صفحه ۴۳

در نیم قرن اخیر سه عامل موجب گسترش و تحول در صنعت حمل و نقل شده است: ۱- افزایش جمعیت و تقاضا برای حمل و نقل، ۲- گسترش تجارت و اقتصاد جهانی ۳- پیشرفت های علمی و فناوری در تولید وسایل حمل و نقل

۱۸۹. گزینه ۳ درست است.

درس ۹ صفحه ۸۴

نقش هر سکونتگاه براساس وضع جغرافیایی آن، اعم از طبیعی یا انسانی تعیین می شود. امروزه اغلب سکونتگاه ها چند نقش دارند و این نقش ها را با هم ایفا می کنند. نقش سکونتگاه ها در چهره و سیمای آنها منعکس می شود. ممکن است نقش سکونتگاه در طول زمان تغییر کند یا تکامل و توسعه یابد.

۱۹۰. گزینه ۴ درست است.

درس ۱۰ صفحه ۹۳

ایران یکی از کهن‌ترین تمدن‌های جهانی در کشف معدن است و امروزه با وجود بیش از ۷۰ نوع ماده معدنی، یکی از قدرت‌های برتر معدنی جهان است. در کشور ما موادی مانند نفت، گاز، بوکسیت، مس، روی، سرب، سنگ آهن و... وجود دارد. همچنین بخش معدن یکی از بخش‌های مهم اشتغال در کشورمان است. استان‌های یزد، کرمان و اصفهان بیشترین شاغلان بخش معدن کشور را دارند.

جامعه‌شناسی

۱۹۱. گزینه ۲ درست است.

متفکران مسلمان، جهان تکوینی را به جهان طبیعت محدود نمی‌دانند. از نظر آنان، جهان طبیعت بخشی از جهان تکوینی است و جهان تکوینی را هم به دو جهان طبیعت و فوق طبیعت تقسیم می‌کنند.

۱۹۲. گزینه ۱ درست است.

-براساس دیدگاه سوم، جهان فرهنگی، جهان ذهنی و جهان تکوینی، مهم و در تعامل با یکدیگرند.
-جهان تکوینی ماده خامی است که فرهنگ‌ها و جوامع مختلف در آن دخل و تصرف می‌کنند.

۱۹۳. گزینه ۴ درست است.

چاره این امر، ارزش جهان شمول عدالت است. فرهنگ جهانی باید در لایه‌های مختلف خود به این ارزش معتقد و پایبند باشد.

۱۹۴. گزینه ۴ درست است.

- غلبه نظامی گرچه به حضور مستقیم مهاجمان در مناطق جغرافیایی مورد تهاجم منجر می‌شود، همواره گسترش فرهنگی آنها را به دنبال نمی‌آورد.

- امپراتوری و شاهنشاهی از طریق کشورگشایی و با قدرت نظامی و حضور مستقیم سربازان پیروز شکل می‌گیرد.

۱۹۵. گزینه ۳ درست است.

در استعمار فرا نو، استعمارگران بیش از ابزارهای نظامی، سیاسی و اقتصادی از ابزارهای فرهنگی و علمی به ویژه رسانه‌ها و فناوری اطلاعات استفاده می‌کنند.

۱۹۶. گزینه ۳ درست است.

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه ۱:

کودتای انگلیسی سوم اسفند ۱۲۹۹ رضاخان و همچنین کودتای آمریکایی ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ محمدرضا پهلوی دو نمونه موفق از کودتاهای استعمار نو به شمار می‌روند.

گزینه ۲:

عقاید و ارزش‌ها با پذیرش انسان‌ها به عرصه فرهنگ بشری راه می‌یابند و جلوه و نمود تاریخی پیدا می‌کنند.

گزینه ۴:

ایرانیان باستان فتوحاتی فراتر از مرزهای جغرافیایی شان داشتند، اما جهان‌گشایی‌ها به جهانی شدن فرهنگ آنان منجر نشد.

۱۹۷. گزینه ۱ درست است.

در دوران خلافت، ارزش‌ها، هنجارها و رفتارهای جاهلی دوباره در جامعه اسلامی نمایان شد و به تدریج قدرت در جامعه اسلامی را براساس روابط قبیله‌ای و عشیره‌ای شکل داد.

۱۹۸. گزینه ۲ درست است.

عبارت چهارم:

سکولاریسم، جهان بینی فرهنگ غرب یا تصور آن از جهان هستی است.

۱۹۹. گزینه ۴ درست است.

سکولاریسم پنهان: شامل باورها و فلسفه هایی است که ابعاد معنوی هستی را نفی نمی کنند؛ بلکه بخش هایی از باورهای معنوی و دینی را در خدمت اهداف دنیوی و این جهانی قرار می دهند.

۲۰۰. گزینه ۱ درست است.

در این دیدگاه دانش علمی به دانش تجربی محدود نمی شود بلکه دانش های فراتجربی مانند دانش های عقلانی و وحیانی را نیز شامل می شود که هر کدام ملاک سنجش و اعتباریابی خاص خود را دارد. دانش عمومی نیز دانش غیر موشق و نامعتبر نیست، بلکه کم و بیش در آن دانش های حقیقی و صحیح نیز وجود دارد. دانش علمی به دلیل امکان اعتباریابی، نسبت به دانش عمومی از اعتبار بیشتری برخوردار است.

دانش علمی ضمن ریشه داشتن در دانش عمومی، امکان انتقاد از دانش عمومی و تصحیح آن را دارد. دانش عمومی و دانش علمی رابطه متقابل دارند. بر یکدیگر اثر گذاشته و از هم اثر می پذیرند و به مرور متناسب می شوند. از این رو هر دانش علمی، با هر دانش عمومی سازگار نیست.

۲۰۱. گزینه ۳ درست است.

علوم اجتماعی ظرفیت دآوری درباره علوم طبیعی و فناوری حاصل از آن را نیز دارند. علوم اجتماعی، درباره فرصت ها و محدودیت های فناوری به انسان ها آگاهی می دهند و به آنها کمک می کنند که از طبیعت و علوم طبیعی به شیوه صحیح استفاده کنند. از این رو، علوم اجتماعی نسبت به علوم طبیعی از اهمیت بیشتری برخوردارند.

۲۰۲. گزینه ۲ درست است.

ساختار اجتماعی چگونگی رابطه و پیوند میان پدیده های اجتماعی مختلف است.

۲۰۳. گزینه ۴ درست است.

موضوع: پدیده های اجتماعی همانند پدیده های طبیعی هستند.

روش: حس و تجربه (نگاه از بیرون)

۲۰۴. گزینه ۱ درست است.

-نادیده گرفتن آگاهانه بودن کنش: معنزدایی

-نادیده گرفتن هدفدار بودن کنش: ارزش زدایی

-نادیده گرفتن ارادی بودن کنش: خلاقیت زدایی

۲۰۵. گزینه ۲ درست است.

ماکس وبر از سلطه چنین نظمی که گویا هدفی جدا از انسان ها و نیازهای واقعی آنها دارد، به قفس آهنین تعبیر می کند.

فلسفه و منطق

۲۰۶. گزینه ۲ درست است.

درس ۵، صفحه ۴۵ و ۴۸

۲۰۷. گزینه ۲ درست است.

قضیه سالبه ای که دارای سور «هر» است را می توان به دو قضیه موجهه جزئی و سالبه جزئی تبدیل کرد. مثلاً «هر گردی گردو نیست»، هم «برخی گردها گردو هستند» (موجهه جزئی) و هم «برخی گردها گردو نیستند» (سالبه جزئی) درس ۶ صفحه ۶۳

۲۰۸. گزینه ۴ درست است.

جزئی و کلی بودن سور قضیه که مربوط به مصادیق موضوع است، با جزئی و کلی بودن موضوع قضیه که مربوط به مفاهیم موضوع است، متفاوت است و تنها در لفظ اشتراک دارند. درس ۶ صفحه ۶۳

۲۰۹. گزینه ۳ درست است.

گزینه های ۱ و ۲ و ۴ نوعی قضیه محسوب می شوند. گزینه ۳ جمله انشایی است که با بقیه متفاوت است. درس ۶ صفحه ۵۹

۲۱۰. گزینه ۱ درست است.

قیاس استثنایی قیاسی است که عین نتیجه یا نقیض آن در یکی از مقدمات استدلال ذکر شده است. درس ۵ صفحه ۵۲

۲۱۱. گزینه ۴ درست است.

قهرمانی به نام سقراط پرچم علم و فضیلت را برافراخت. او برای احیای تفکر عقلانی و استواری فضیلت قیام کرده و شالوده تفکر اصیل را استوار ساخت. درس ۵ صفحه ۳۳

۲۱۲. گزینه ۳ درست است.

سقراط در پایان دفاعیه‌اش خطاب به حاضران گفت: «... اگر مرگ انتقال به جهانی دیگر است چه نعمتی از این بالاتر که آدمی ..... و با نیکان و بلندمرتبان هم‌نشین گردد. درس ۵ صفحه ۳۶»

۲۱۳. گزینه ۲ درست است.

گاهی درباره اموری برتر از حواسمان هم فکر می‌کنیم. مثلاً درباره گذشته و آینده یا درباره موجودات نامحسوس و جهانی غیر از جهان مادی می‌اندیشیم و در این زمینه‌ها نظر و باوری هم داریم. بنابراین شکی نیست که موجودی هستیم که از خود و جهان پیرامون خود شناختی داریم. درس ۶ صفحه ۴۱

۲۱۴. گزینه ۳ درست است.

کوش و جست‌وجوی من برای شناخت کسانی که ادعای دانشمند بودن می‌کنند و جداکردن آن‌ها از کسانی که دانشمند حقیقی هستند، سبب شده گروه بزرگی به غلط مرا «دانا» بنامند. درس ۵ صفحه ۳۴

۲۱۵. گزینه ۱ درست است.

هنگامی که فیلسوفی درباره موضوعاتی مانند هستی، جهان و انسان می‌اندیشد، ناگزیر درباره خود اندیشیدن و شناخت نیز دیدگاهی دارد. درس ۶ صفحه ۴۲

۲۱۶. گزینه ۲ درست است.

برای این‌که علت حوادث طبیعی را بدانیم باید از حس و تجربه خود استفاده کنیم. کشف علل امور طبیعی از طریق حس و تجربه صورت می‌گیرد. درس ۳ صفحه ۱۹

۲۱۷. گزینه ۳ درست است.

این فیلسوف در کتاب خود به این مسأله اشاره می‌کند که پس از سیر نزولی استدلال‌های عقلی و فلسفی در اروپا بر اثبات وجود خدا، برخی از فلاسفه به این سمت حرکت کردند که خدا را عامل اصلی معنابخشی به زندگی معرفی کنند. درس ۵ صفحه ۳۸

۲۱۸. گزینه ۴ درست است.

اصل «وجوب بخشی علت به معلول» جهان را تابع رابطه‌ای ضروری و حتمی نشان می‌دهد؛ به گونه‌ای که اگر علت با تمام حقیقت خود تحقق یافت، یقین پیدا می‌کنیم که تحقق معلول نیز ضروری و حتمی می‌شود. درس ۴ صفحه ۲۵

۲۱۹. گزینه ۱ درست است.

مثلاً وقتی می‌گوییم انسان موجود است تفاوت انسان و وجود فقط در ذهن و از جهت مفهوم است و آلا در خارج دو امر جداگانه به نام وجود و انسان نداریم. درس ۱ صفحه ۴

۲۲۰. گزینه ۴ درست است.

فیلسوفان مسلمان بیان می‌کنند که اصل علیت از شاخه‌ها اصل «امتناع اجتماع و ارتفاع نقیضین» است به نحوی که «اصل ترجیح بلا مرجح» از اصل «امتناع اجتماع و ارتفاع نقیضین» به دست می‌آید و اصل علیت از اصل ترجیح بلا مرجح درس ۳ صفحه ۱۹

روان‌شناسی

۲۲۱. گزینه ۴ درست است.

روان‌شناسی، در مقایسه با سایر علوم تجربی، در توصیف و تبیین پدیده‌ها با دشواری‌های زیادی روبه‌روست. مهم‌ترین دلیل دشواری این است که پدیده‌های روان‌شناختی تحت تأثیر علت‌های زیادی هستند؛ در حالی که در علوم دیگر این گونه نیست.

۲۲۲. گزینه ۱ درست است.

-علم مطالعه رفتار و فرایندهای ذهنی جامع ترین تعریف روان شناسی است.
-هوش عددی است که با آزمون سازگاری به دست می آید.

۲۲۳. گزینه ۳ درست است.

آزمون ها ابزاری برای کمی کردن ویژگی های روان شناختی هستند.

۲۲۴. گزینه ۲ درست است.

-ابتدایی ترین و شاخص ترین جنبه رشد، رشد جسمانی - حرکتی است.
-یادگیری یکی از مهم ترین عوامل محیطی است که بر روی تغییرات رشدی تأثیر بسزایی دارد.

۲۲۵. گزینه ۴ درست است.

رشد هیجانی در کودکی، فرایندی پیچیده است که نه تنها مستلزم آگاهی از هیجانات خود کودک، بلکه مستلزم آگاهی از هیجانات اطرافیان اوست.

۲۲۶. گزینه ۳ درست است.

سرعت تفکر در دوره نوجوانی افزایش می یابد؛ در نتیجه، در یک لحظه اطلاعات بیشتری در حافظه آنها نگه داشته می شود. نوجوانان، برخلاف کودکان، قادر به ظرفیت سازی حافظه خود هستند.

۲۲۷. گزینه ۲ درست است.

فرایند انتخاب یک محرک از بین محرک های حسی مختلف را توجه می نامند.

۲۲۸. گزینه ۴ درست است.

میزان انگیزتگی ذهنی، تحت تأثیر عوامل فیزیولوژیکی و روان شناختی است.

۲۲۹. گزینه ۱ درست است.

تقارب: ما تمایل داریم اشیای ناقص را به صورت کامل ببینیم.

۲۳۰. گزینه ۱ درست است.

آخرین مرحله حافظه، یعنی به خاطر آوردن اطلاعات ذخیره شده، بازیابی نام دارد.

۲۳۱. گزینه ۳ درست است.

در رمزگردانی جزء به جزء، امکان خطای بیشتری وجود دارد. به همین دلیل به حافظه کودکان نمی توان اعتماد کرد.

۲۳۲. گزینه ۲ درست است.

در پدیده نوک زبانی، گفتن اولین کلمه یکی از نشانه های مرتبط به آن بوده است.

۲۳۳. گزینه ۲ درست است.

مفهوم حافظه کاری، نشان دهنده این موضوع است که انواع حافظه را نمی توانیم صرفاً بر اساس زمان تقسیم بندی نماییم؛ بلکه میزان استفاده از اطلاعات، تعیین کننده در دسترس بودن یا عدم دسترسی به آن اطلاعات است.

۲۳۴. گزینه ۴ درست است.

فراموشی یعنی ناتوانی در یادآوری و بازشناسی اطلاعاتی که قبلاً وارد حافظه شده است.

۲۳۵. گزینه ۳ درست است.

در مثال " فردی در آموزش مواد و حالات آن می گوید: مواد شامل جامد، مایع و گاز است. در تعریف جامد می گوید: جامد ماده ای است که شکل آن تابع شکل ظرف آن نیست؛ مثلاً پاک کن یک ماده جامد است. اگر آن را در ظرف های مختلف قرار دهیم، شکل پاک کن تغییر نمی کند. حال اگر این فرد، علاوه بر پاک کن، از مثال های بیشتری برای بیان مفهوم جامد استفاده کند، " از روش بسط معنایی استفاده کرده است.

مجموعه کتاب‌های سنجش ۹۰ به بعد

ویژه فارغ التحصیلان پیش‌دانشگاهی و داوطلبان کنکور سراسری سال ۱۳۹۸

مجموعه کتاب‌های «سنجش ۹۰ به بعد» شامل سوالات و پاسخ‌های تشریحی
آزمون‌های آزمایشی جامع سنجش | کنکورهای سراسری داخل کشور | کنکورهای سراسری خارج از کشور